

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету _____

_____Юлія ГАРКАВЕНКО

«30» серпня 2023р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.5 Історія української журналістики

шифр із ОПП

і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 06 Журналістика

спеціальність Журналістика

освітня програма Журналістика

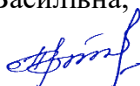
рік набору 2023 /2024 форма навчання заочна 3 роки 10 місяців

вид дисципліни _____ обов'язкова

Розробник Темченко Лілія Василівна, доцент кафедри ММК, доцент

Погоджено гарант ОП _____

Лілія ТЕМЧЕНКО

(підпис)

(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри_масової та міжнародної комунікації)
Протокол від «15 » червня 2023 року № 12

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової
комунікації

Протокол від « 30» серпня 2023 року №1

Дніпро
2023

1. Мета дисципліни : набути знання щодо загальних тенденцій розвитку української преси з урахуванням суспільно-політичних умов її існування; основних та визначальних ідейно-концептуальних засад української преси; творчості найвідоміших публіцистів;

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності. СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК07. Здатність використовувати вітчизняний і світовий досвід у галузі соціальних комунікацій.

СК08. Здатність використовувати професійно-профільні знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, а також комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів і провадження ефективної медіадіальності.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Історія української журналістики» відкриває цикл дисциплін з історії журналістики.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	Опанування досвіду інформаційного впливу на суспільство, зокрема засобів масової інформації	ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції. ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань. ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень. ПР20. Застосовувати знання у передовому вітчизняного і зарубіжного досвіду створення медійного продукту, використовувати певні методи та прийоми у власній практичній діяльності.	T.1.1 – T.1.7
2	Уміння зіставляти акти та події з історії української журналістики між собою та аналогічними явищами; застосовувати набуті навички для виконання самостійного творчого дослідження історії місцевої преси.	ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань. ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами. ПР19. Використовувати набуті знання в умовах динамічності сучасного мультимедійного продукту; застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентного продукту для масмедіа.	T.1.5 T.1.7
3	Застосування знань з історії журналістики в професійній діяльності з метою створення інформаційного продукту	ПР19. Використовувати набуті знання в умовах динамічності сучасного мультимедійного продукту; застосовувати практичні рекомендації у процесі створення професійного та конкурентного продукту для масмедіа. ПР20. Застосовувати знання у передовому вітчизняного і зарубіжного досвіду створення медійного продукту, використовувати певні методи та прийоми у власній практичній діяльності.	T.1.2— T.1.7

		ПР21. Знати особливості сучасної медіасистеми та адоптувати інформаційний продукт під запити та функції певного її елементу.	

4. Структура навчальної дисципліни.

Форма навчання заочна

1 семестр

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
семестр Розділ I.						
1	Тема 1.1 Методологічні проблеми історії української журналістики. Періодизація.	-	-			4
2	Тема 1.2 Преса Східної України XIX ст.	0.5	0.5			20
3	Тема 1.3 Формування журналістської системи на західноукраїнських землях (кінець XIV- XIX ст.)	0.5	0.5			24
4	Тема 1.4 Українська журналістика XX століття.	0.5	0.5			20
5	Тема 1.5 Преса Катеринославщини періоду національно-визвольних змагань	-				10
6	Тема 1.6 Українська преса за межами України	0.5	0.5			10
7	Тема 1.7 Становлення національної системи ЗМК (кінець XX ст. й по сьогодні)	2	2			24
Всього		4	4			112

Тематика практичних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Розділ I.			
Тема 1.1	Методологічні проблеми історії української журналістики. Періодизація.	-	1,4 додаткова 4,7,10,11
Тема 1.2	Преса Східної України XIX ст.	0.5	1,6,8 додаткова 2,3,4,8
Тема 1.3	Формування журналістської системи на західноукраїнських землях (кінець XIV- XIX ст.)	0.5	1, 4, 6,7
Тема 1.4	Українська журналістика XX століття.	0.5	1,2,3, 4, 6,7 додаткова 1 -13, 22,23,24
Тема 1.5	Преса Катеринославщини періоду національно-визвольних змагань	-	1, 8 Додаткова 1

Тема 1.6	Українська преса за межами України	0.5	1, 2, 4, додаткова 1,5,9
Тема 1.7	Тема 1.7 Становлення національної системи ЗМК (кінець XX ст. й по сьогодні)	4	5 Додаткова 14-21
Всього годин		2	

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
1.	Методологічні проблеми історії української журналістики. Періодизація.	4	1,4 додаткова 4,7,10,11
2.	Преса Східної України XIX ст.	20	1,6,8 додаткова 2,3,4,8
3.	Формування журналістської системи на західноукраїнських землях (кінець XIУ- XIX ст.)	24	1, 4, 6,7
4.	Українська журналістика XX століття.	20	1,2,3, 4, 6,7 додаткова 1 -13, 22,23
5	Преса Катеринославщини періоду національно-визвольних змагань	10	1, 8 Додаткова 1
6.	Українська преса за межами України	10	1, 2, 4, додаткова 1,5,9
7	Становлення національної системи ЗМК (кінець XX ст. й по сьогодні)	24	5 Додаткова 14-21
Всього годин		112	

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
Задовільно/Satisfactory		75-81
Незадовільно/Fail		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Опитування-бесіда за темами практичних робіт (теми 1-6)	за розкладом практичних занять	10
КНР		20

Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (за Темченко Л. В., Бучарська І.С. Посібник до курсу «Історія української журналістики». – Режим доступу: http://fszmk.dnu.dp.ua/metod.html)		30
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Захист курсової роботи / проєкту :

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Захист курсової роботи / проєкту	--	--

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Іспит	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опанування тем практичних робіт+кпр	
Бали	Критерій
враховується: • ступінь глибини розуміння та засвоєння досліджуваного питання; • обґрунтованість, логічність, послідовність викладення досліджуваного питання.	
1-3 бал «незадовільно»	Здобувач дає неправильні або дуже неповні відповіді на запитання; демонструє часткове розуміння термінів та повну відсутність аргументації власної думки; відсутня здатність до репродуктивного застосування знань.
4-6 бали «задовільно»	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
7-8 бали «добре»	Здобувач дає відповіді не на всі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
9-10 балів «відмінно»	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє вміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Завдання для самостійної роботи (есе, виступ, презентація)	
Бали	Критерій

враховується: • систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес.	
0 балів «незадовільно»	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1- 5 бали «задовільно»	Здобувач не розкрив тему, деталізація відсутня, доповідь не супроводжена презентацією.
6- 10 бали «задовільно»	Здобувач підготував презентацію, використав технологічне забезпечення, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною. Під час доповіді трапляються лексичні, граматичні та стилістичні помилки.
11- 17 бали «добре»	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалася здатність здобувача підкреслити головне. Під час доповіді трапляються лексичні, граматичні та стилістичні помилки.
18-20 балів «відмінно»	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів. Зауважень до мови немає.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні

- інтерактивне навчання (активне залучення здобувача вищої освіти до навчального процесу під час дискусій, бесід);
- наочні методи (презентації);
- практичні методи (виконання практичних робіт);
- контекстне навчання (інтеграція результатів різних видів діяльності здобувача вищої освіти – навчальної, наукової і практичної – та їх використання під час виконання самостійного наукового дослідження);
- методи аналітичного та критичного мислення – інтелектуальна діяльність здобувача, спрямована на вирішення конкретного завдання, а також спосіб підходу до проблеми, що дозволяє виявити приховані проблеми і прийняти правильне рішення;
- самостійне навчання (опанування завдань для самостійної роботи у результаті аналізу та переосмислення рекомендованої навчальної та наукової літератури).

Інструменти та обладнання:

Мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення:

MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint, Zoom.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Животко А. Історія української преси /А. Животко; упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та прим. М. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
2. З.Владимиров В.М. **Історія української журналістики (1917-1991)** Навч. посіб. — К. : МАУП, 2007. — 174 с.
3. Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку ХХ століття / уклад. Н. М. Сидоренко, О. І. Сидоренко. – К.: Дослідн. центр історії укр. преси, 1999. – 448 с.
4. Михайлин І. Історія української журналістики ХІХ ст.: підручник. К.:2003. 719 с.
5. Костилова С.О. Друковані засоби масової комунікації України 1986 -2000: Історія, становлення, тенденції розвитку. К., 2001.- 316 с.

6. Різун В.В., Трачук Т.А. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства. Монографія. К.: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2005. 232 С.
7. Українська преса: хрестоматія у 2 т. / за ред. д-ра філол. наук, проф. М. Ф. Нечитайлюка. – Л., 1999 – 2002.
8. Школьна, О. Д. Становлення та розвиток системи періодичної преси Катеринославської губернії 1838-1917 рр. [Текст] : автореф. дис... канд. філол. наук: 10.01.08 / О. Д. Школьна. – К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики, — 1997. — 17с.

Додаткова:

1. Безсмертний В. Українська журналістика та її воєнний сегмент: учора, сьогодні, завтра, - К.: Ліра, 2019. - 200 с.
2. Богуславський, О. Інформаційно-пресова діяльність Центральної Ради та українських урядів 1917 – 1920 років. Запоріжжя, 2003. – 236 с.
3. Винниченко В. Відродження нації. Київ; Молодь. 1990. Ч. 1. 170 с.
4. Георгієвська В. Преса політичних партій України (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): від витоків до сьогодення : монографія. – Київ : Талком, 2018. – 270 с.
5. Горевалов С. Військова журналістика України в національно-визвольних змаганнях. Л., Вид-во відня військової підготовки ДУ «Львівська політехніка», 1997. – 230 с.
6. Дзюба, І. Інтернаціоналізм чи русифікація/ І. Дзюба. – К.: Вид. дім “КМ Akademia”, 1998. – 276 с.
7. Дорошенко Д. Євген Чикаленко. Його життя і громадська діяльність / Передм. Любомира Белея. Кн. І. — Ужгород: Гражда, 2008. — 224 с.
8. Журналісти і незалежність. Спогади. Свідчення. Документи / авт.- уклад. Юрій Бондар. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 400 с. ISBN 978- 966-580-606-6
9. Кіпіані В. «Український вісник» з підпілля. П'ятнадцять років тому В'ячеслав Чорновіл відкрив еру незалежного друку // Укр. правда. – 2002. – 21 серп.
10. Історія української преси : хрестоматія / упор., авт. іст.-біогр. нарису та прим. О. Г. Мукомела. – К.: Наша культура і наука, 2001. – 352 с.
11. Обертас О. Термін «самвидав» походження і значення / О. Обертас // Дивослово. – 2003. – № 8. – С. 6 – 8.
12. Сидоренко Н. М. Національно-духовне самоствердження: в 3 ч. Ч. 1. Українська таборова періодика часів Першої світової війни / Н. М. Сидоренко. – К.: Дослідн. центр історії укр. преси, 1999. – С.155 –184.
13. Петлюра, С. Статті / С. Петлюра. – К., 1993. – 341 с.
14. Темченко Л., Бучарська І. “Старі-нові” урбаноніми в комунікативному просторі Дніпра: до проблеми рецепції//Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації.2021.№2 (46), №4(48). С.139-147.DOI: 10.32840/cpu2219-8741/2021.4(48).29
15. Лілія Темченко, Ірина Бучарська. Медійний складник сучасної літературної критики. Вісник національного університету «Львівська Політехніка». Серія «Журналістика». № 1 (3) 2022. С. 89-98. DOI: <https://doi.org/10.23939/sjs2022.01.089>
16. Темченко Л.В. , Бучарська І. С. Світоглядна публіцистика: від збірки «Нерви ланцюга» (2003) до Zbuc-есеїстики. Держава і регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2021. № 2 (46). С. 63–70. DOI<https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741>
17. Темченко Л.В. Урбаністичні медіапрактики: європейський та український досвід[Електронний ресурс] // [Communications and communicative technologies](http://communicationsandcommunicativetechnologies.com). - 2020. - Вип. 20. - С. 80-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cctech_2020_20_14. DOI: <https://doi.org/10.15421/292012>.
18. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках[Електронний ресурс] / Л. Темченко// [Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика](http://visnik.lvivuniv.edu.ua). - 2015. - Вип. 40. - С. 299-304. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2015_40_30
19. Темченко Л.В. Обласна громадсько-політична газета "Зоря" в контексті сучасної регіональної преси Дніпропетровщини[Електронний ресурс] / Л. В. Темченко// [Держава та регіони. Сер. : Соціальні комунікації](http://derzhava-ta-regiوني.com). - 2014. - № 1-2. - С. 135-140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2014_1-2_28
20. Темченко Л.В. Комунікативні особливості публіцистики О. Гончара (до проблеми руйнування соцреалістичного канону)[Електронний ресурс] // [Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки](http://derzhava-ta-regiوني.com). - 2014. - № 4. - С. 135-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drgn_2014_4_27
21. Темченко Л.В. Структурний аналіз та особливості функціонування регіонального інтернет-порталу "Gorod.dp.ua"[Електронний ресурс] // [Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації](http://derzhava-ta-regiوني.com). - 2014. - № 3. - С. 135-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2014_3_31

22. Хамедова О.А. Ідеологія, гендер, дискурс: новітні підходи до вивчення історії преси//Вісник Львівського університету:Серія Журналістика.2019.Вип. 46. С. 49–56
23. Харченко, К. Час «нового самвидаву»: реанімація, рекреація та релаксація / К. Харченко // Дзеркало тижня. – 2004. – 3 – 9 квіт.
24. Цензурна політика // Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку XX століття. – К., 2001. – С. 17 – 25, 63 – 69.

9. Інформаційні ресурси:

Темченко Л. В., Бучарська І.С. Посібник до курсу «Історія української журналістики». – Режим доступу:

<http://fszmk.dnu.dp.ua/metod.html>

[LIBRARIA - Цифровий архів періодики](https://www.libraria.ua) <https://www.libraria.ua>

<https://zbruc.eu>

[Український тиждень, Тиждень.ua \(tyzhden.ua\)](http://tyzhden.ua)

[The Village Україна — Новини твого міста. Люди, місця, події. \(the-village.com.ua\)](http://the-village.com.ua)

[Місто України - національний вибір 2022 \(mistoua.com.ua\)](http://mistoua.com.ua)

[Mistosite | Українська урбаністична платформа](http://mistosite.com.ua)

[Хмарочос - Київський міський журнал \(hmarochos.kiev.ua\)](http://hmarochos.kiev.ua)

<https://www.prostranstvo.media/uk/chytaty-misto-yak-tekst-konspekt-lekcziyi-uillema-blekera/>